

Metodický pokyn k uplatňovaniu nezdaniteľných častí základu dane podľa § 11 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov

Obsah

Úvodné ustanovenie

1. oddiel Vymedzenie nezdaniteľných častí základu dane
2. oddiel Nezdaniteľná časť základu dane na daňovníka
 - 2.1 Uplatnenie nezdaniteľnej časti základu dane na daňovníka
 - 2.2 Spôsob preukazovania nároku
3. oddiel Nezdaniteľná časť základu dane na manželku (manžela)
 - 3.1 Vymedzenie pojmov
 - 3.1.1 Manželka (manžel)
 - 3.1.2 Vlastný príjem manželky (manžela)
 - 3.1.3 Domácnosť
 - 3.2 Uplatnenie nezdaniteľnej časti základu dane na manželku (manžela)
 - 3.3 Spôsob preukazovania nároku
 - 3.3.1 Spôsob preukazovania nároku u zamestnávateľa
 - 3.3.2 Spôsob preukazovania nároku pri podaní daňového priznania
4. oddiel Nezdaniteľná časť základu dane, ktorou sú preukázateľne zaplatené dobrovoľné príspevky na starobné dôchodkové sporenie
 - 4.1 Uplatnenie nezdaniteľnej časti základu dane, ktorou sú preukázateľne zaplatené dobrovoľné príspevky na starobné dôchodkové sporenie
 - 4.2 Spôsob preukazovania nároku
 - 4.2.1 Spôsob preukazovania nároku u zamestnávateľa
 - 4.2.2 Spôsob preukazovania nároku pri podaní daňového priznania
 - 4.3 Zvýšenie základu dane o uplatnené príspevky
5. oddiel Nezdaniteľná časť základu dane, ktorou sú príspevky na doplnkové dôchodkové sporenie
 - 5.1 Uplatnenie nezdaniteľnej časti základu dane, ktorou sú príspevky na doplnkové dôchodkové sporenie
 - 5.2 Spôsob preukazovania nároku
 - 5.2.1 Spôsob preukazovania nároku u zamestnávateľa
 - 5.2.2 Spôsob preukazovania nároku pri podaní daňového priznania
 - 5.3 Zvýšenie základu dane o uplatnené príspevky

Úvodné ustanovenie

Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky nadväzuje na doplnenia zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZDP“) vykonané zákonom č. 25/2015 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „zákon č. 25/2015 Z. z.“) a zákonom č. 140/2015 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony vydáva metodický pokyn k uplatňovaniu nezdaniteľných častí základu dane podľa § 11 ZDP.

Cieľom metodického pokynu je zabezpečenie jednotného postupu pri uplatňovaní nezdaniteľných častí základu dane podľa § 11 ZDP.

1. oddiel Vymedzenie nezdaniteľných častí základu dane

Z ustanovenia § 11 ods. 1 ZDP vyplýva, že nezdaniteľné časti základu dane (ďalej len „NČZD“) sú sumy, o ktoré si daňovník, ktorý je fyzickou osobou, znižuje základ dane (čiastkový základ dane) alebo súčet čiastkových základov dane zistený z tzv. aktívnych príjmov, t. j. z príjmov podľa § 5 ZDP (príjmy zo závislej činnosti) alebo § 6 ods. 1 a 2 ZDP (príjmy z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti).

NČZD v súlade s § 11 ZDP sú:

- NČZD na daňovníka (§ 11 ods. 2 ZDP),
- NČZD na manželku (manžela) [§ 11 ods. 3 ZDP],
- NČZD, ktorou sú preukázateľne zaplatené dobrovoľné príspevky na starobné dôchodkové sporenie (§ 11 ods. 8 ZDP),
- NČZD, ktorou sú príspevky na doplnkové dôchodkové sporenie (§ 11 ods. 10 ZDP).

Prehľad NČZD a súm potrebných na ich výpočet za zdaňovacie obdobia 2011 až 2016 je uvedený v prílohe tohto metodického pokynu.

2. oddiel Nezdaniteľná časť základu dane na daňovníka

V súlade s § 11 ods. 2 ZDP, ak daňovník v príslušnom zdaňovacom období dosiahne základ dane, ktorý **sa rovná** alebo **je nižší ako** 100-násobok sumy životného minima platného k 1. januáru príslušného zdaňovacieho obdobia (ďalej len „platné životné minimum“), NČZD ročne na daňovníka je suma zodpovedajúca **19,2-násobku sumy platného životného minima**. Ak daňovník dosiahne základ dane, ktorý **je vyšší ako** 100-násobok platného životného minima, NČZD ročne na daňovníka je suma zodpovedajúca **rozdielu 44,2-násobku platného životného minima a jednej štvrtiny základu dane**.

2.1 Uplatnenie nezdaniteľnej časti základu dane na daňovníka

Nárok na NČZD na daňovníka si môže uplatniť každý daňovník, **s výnimkou** daňovníka, ktorý je na začiatku zdaňovacieho obdobia poberateľom starobného dôchodku, vyrovnávacieho príplatku alebo predčasného starobného dôchodku zo sociálneho poistenia, starobného dôchodkového sporenia alebo dôchodku zo zahraničného povinného poistenia rovnakého druhu, alebo výsluhového dôchodku (ďalej len „dôchodok“). Výnimkou je aj daňovník, ktorému bol dôchodok priznaný spätne k začiatku zdaňovacieho obdobia alebo k začiatku predchádzajúcich zdaňovacích období, ak suma tohto dôchodku je v úhrne vyššia ako suma NČZD na daňovníka (§ 11 ods. 2 ZDP). V súlade s § 11 ods. 6 ZDP, ak suma dôchodku v úhrne nepresahuje sumu, o ktorú sa znižuje základ dane podľa § 11 ods. 2 ZDP, zníži sa základ dane podľa § 11 ods. 2 ZDP len vo výške rozdielu medzi sumou NČZD na daňovníka (§ 11 ods. 2 ZDP) a vyplatenou sumou dôchodku.

Príklad č. 1

Daňovník v roku 2014 splnil podmienky nároku na výplatu starobného dôchodku, ale o výplatu tohto dôchodku požiadal až 04.07.2016. Daňovník si každoročne NČZD na daňovníka uplatňoval v plnej sume. Dňa 14.10.2016 bolo daňovníkovi doručené rozhodnutie, v ktorom mu bol spätne priznaný starobný dôchodok k 03.01.2014. Úhrnná suma spätne priznaného dôchodku za zdaňovacie obdobie 2015 predstavuje sumu 4 342 €. Od ktorého mesiaca daňovník nemá nárok na NČZD na daňovníka?

Vzhľadom k tomu, že v roku 2016 bol daňovníkovi priznaný starobný dôchodok spätne k začiatku zdaňovacieho obdobia 2015, podá dodatočné daňové priznanie k dani z príjmov fyzickej osoby za zdaňovacie obdobie 2015 v súlade s § 32 ods. 11 ZDP. V tomto daňovom priznaní si podľa § 11 ods. 6 ZDP neuplatní NČZD na daňovníka, nakoľko suma dôchodku za zdaňovacie obdobie 2015 bola

vyššia ako suma NČZD na daňovníka za toto zdaňovacie obdobie. Lehota na podanie dodatočného daňového priznania k dani z príjmov fyzickej osoby je do konca mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom bolo daňovníkovi doručené rozhodnutie o spätne priznanom starobnom dôchodku, t. j. do 30.11.2016. V rovnakej lehote je dodatočne priznaná daň splatná.

Za zdaňovacie obdobie roku 2014 daňovník má nárok na celú NČZD na daňovníka, pretože mu starobný dôchodok nebol priznaný spätne k 01.01.2014.

Ustanovenie § 11 ods. 6 ZDP sa nevzťahuje na daňovníka, ktorý splnil podmienky nároku na výplatu starobného dôchodku, vyrovnávacieho príplatku alebo predčasného starobného dôchodku a naďalej poberá invalidný dôchodok.

Nárok na NČZD na daňovníka [§ 11 ods. 2 písm. a) ZDP] si môže daňovník uplatniť v priebehu zdaňovacieho obdobia u zamestnávateľa alebo po skončení zdaňovacieho obdobia v ročnom zúčtovaní preddavkov na daň z príjmov zo závislej činnosti (ďalej len „ročné zúčtovanie“), alebo osobne prostredníctvom daňového priznania k dani z príjmov fyzickej osoby (ďalej len „daňové priznanie“). Ak si daňovník uplatňuje NČZD na daňovníka u zamestnávateľa, zamestnávateľ na ňu prihladne vtedy, ak daňovník podá do konca mesiaca, v ktorom nastúpil do zamestnania, a každoročne najneskôr do konca januára alebo v priebehu zdaňovacieho obdobia písomné vyhlásenie podľa § 36 ods. 6 ZDP. Zamestnávateľ v súlade s § 35 ods. 1 písm. b) ZDP základ dane na výpočet preddavku na daň za kalendárny mesiac zníži o sumu zodpovedajúcu 1/12 NČZD na daňovníka [§ 11 ods. 2 písm. a) ZDP]. Pri mesačnom uplatňovaní NČZD na daňovníka nie je rozhodujúca výška dosiahnutého základu dane zamestnanca, nakoľko zamestnávateľ NČZD na daňovníka postupne znižuje v súlade s § 11 ods. 2 písm. b) ZDP až pri ročnom zúčtovaní [§ 35 ods. 1 písm. b) ZDP].

Príklad č. 2

Daňovník, ktorý nie je poberateľom dôchodku uvedeného v § 11 ods. 6 ZDP, dňa 15.07.2016 zomrel. Daňové priznanie za príslušnú časť roka za zomrelého daňovníka, t. j. od 01.01.2016 do 15.07.2016, je povinný podať dedič podľa § 49 ods. 4 ZDP. Daňovník do dňa smrti poberal zdaniteľné príjmy len zo závislej činnosti, z ktorých vykázal základ dane 12 325 €. V akej sume môže dedič v daňovom priznaní za zomrelého daňovníka uplatniť NČZD na daňovníka?

Dedič v daňovom priznaní, ktoré podáva za zomrelého daňovníka, základ dane (čiastkový základ dane) zníži o plnú sumu NČZD na daňovníka, t. j. o sumu 3 803,33 €.

Nárok na NČZD na daňovníka má aj daňovník s obmedzenou daňovou povinnosťou, bez ohľadu na výšku zdaniteľných príjmov, ktoré mu plynuli zo zdrojov na území Slovenskej republiky, s výnimkou daňovníka uvedeného v § 11 ods. 6 ZDP.

2.2 Spôsob preukazovania nároku

Nárok na NČZD na daňovníka sa v zásade nepreukazuje. **Výnimkou je len ten daňovník - zamestnanec, ktorý bol na začiatku zdaňovacieho obdobia poberateľom dôchodku a suma tohto dôchodku v úhrne nepresahuje sumu NČZD na daňovníka** (§ 11 ods. 2 ZDP), pričom uvedené vyplýva z § 37 ods. 1 písm. b) ZDP. V súlade s § 37 ods. 1 písm. b) ZDP nárok na zníženie základu dane preukazuje zamestnanec zamestnávateľovi posledným rozhodnutím o priznaní dôchodku alebo dokladom o ročnom úhrne vyplateného dôchodku.

Ak si daňovník uvedený v § 11 ods. 6 ZDP uplatňuje NČZD na daňovníka prostredníctvom daňového priznania, nemá automaticky povinnosť k nemu priložiť doklad o dôchodku, ktorým by nárok na uplatnenie tejto NČZD preukázal. V daňovom priznaní uvádza len úhrnnú sumu dôchodku, ktorú dosiahol za celé zdaňovacie obdobie, pričom správca dane je oprávnený vyzvať daňovníka, aby nárok na uplatnenú NČZD na daňovníka preukázal. Pokiaľ ide o daňové priznanie typu A, daňovník v daňovom priznaní uvedie úhrnnú sumu dôchodku len vtedy, ak si uplatňuje NČZD na daňovníka v súlade s § 11 ods. 6 ZDP. Ak daňovník podáva daňové priznanie typu B, úhrnnú sumu dôchodku

v daňovom priznaní uvádza len vtedy, ak si uplatňuje NČZD na daňovníka alebo dosahuje príjmy podľa § 6 ZDP (v tomto prípade je tento údaj potrebný na účely výpočtu poslednej známej daňovej povinnosti na platenie preddavkov na daň podľa § 34 ZDP).

3. oddiel Nezdaniteľná časť základu dane na manželku (manžela)

V súlade s § 11 ods. 3 ZDP, ak daňovník v príslušnom zdaňovacom období dosiahne základ dane, ktorý **sa rovná alebo je nižší ako** 176,8-násobok platného životného minima a jeho manželka (manžel) žijúca s daňovníkom v domácnosti v tomto zdaňovacom období **nemá vlastný príjem**, NČZD na manželku (manžela) ročne je suma zodpovedajúca **19,2-násobku platného životného minima**. Ak manželka (manžel) daňovníka **má vlastný príjem** nepresahujúci sumu zodpovedajúcu 19,2-násobku platného životného minima, NČZD na manželku (manžela) je rozdiel medzi sumou zodpovedajúcou 19,2-násobku platného životného minima a vlastným príjmom manželky (manžela). Pokiaľ vlastný príjem manželky (manžela) presahuje túto sumu, NČZD na manželku (manžela) sa rovná nule.

Ak daňovník dosiahne základ dane **vyšší ako** 176,8-násobok platného životného minima, NČZD na manželku (manžela) ročne je suma zodpovedajúca rozdielu 63,4-násobku platného životného minima a jednej štvrtiny základu dane tohto daňovníka. Ak manželka (manžel) **mala vlastný príjem**, potom takto vypočítaná suma sa zníži o vlastný príjem manželky (manžela).

Ak si daňovník v zdaňovacom období môže uplatniť NČZD na manželku (manžela) len jeden alebo niekoľko kalendárnych mesiacov, potom si základ dane v súlade s § 11 ods. 5 ZDP zníži len o NČZD na manželku (manžela) zodpovedajúcu 1/12 tejto NČZD za každý kalendárny mesiac, **na začiatku ktorého boli splnené podmienky** na uplatnenie tejto NČZD, pričom sa posudzujú celoročné príjmy manželky (manžela) bez ohľadu na to, v ktorých mesiacoch boli splnené podmienky na uplatnenie NČZD na manželku (manžela). V súlade s § 47 ZDP sa NČZD na manželku (manžela) zaokrúhľuje na eurocenty nahor, pričom postupné zaokrúhľovanie v dvoch alebo vo viacerých stupňoch nie je prípustné. Znamená to, že sa zaokrúhľuje až konečná suma NČZD na manželku (manžela), na eurocenty nahor.

Od 01.01.2013 sa sprísnila podmienky na uplatnenie NČZD na manželského partnera. Okrem spoločnej domácnosti, sledovania vykázaného základu dane a dosiahnutého vlastného príjmu manželky (manžela), je potrebné, aby manželka (manžel) v zdaňovacom období splnila aspoň jednu podmienku ustanovenú v § 11 ods. 4 písm. a) ZDP (bližšie v bode 3. 1. 1).

Poznámka:

Zmena bola vykonaná zákonom č. 395/2012 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

3.1 Vymedzenie pojmov

3.1.1 Manželka (manžel)

Za manželku (manžela) daňovníka sa v súlade s § 11 ods. 4 písm. a) ZDP na účely uplatnenia tejto NČZD považuje manželka (manžel), ktorá žije s daňovníkom v domácnosti a v príslušnom zdaňovacom období splní aspoň jednu z nasledovných podmienok:

- manželka (manžel) sa starala o vyživované maloleté dieťa podľa § 3 ods. 2 zákona č. 571/2009 Z. z. o rodičovskom príspevku a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodičovskom príspevku“), v súlade s ktorým ide o dieťa do troch rokov veku, do šiestich rokov veku, ktoré má dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav (posudok o dlhodobo nepriaznivom zdravotnom stave dieťaťa vydáva úrad práce, sociálnych vecí a rodiny na základe písomnej žiadosti oprávnenej osoby), alebo do šiestich rokov veku, ktoré je zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov [§ 2 písm. b) zákona

o rodičovskom príspevku], najdlhšie tri roky od právoplatnosti prvého rozhodnutia o zverení dieťaťa do starostlivosti tej istej oprávnenej osobe,

Príklad č. 3

Daňovník sa 15.12.2015 oženil. Jeho manželka 12.05.2016 porodila dieťa a od tohto dňa sa o toto dieťa začala starať. Daňovníkovi vznikol nárok na NČZD na manželku od mesiaca jún 2016. Dňa 14.07.2016 sa manželka zamestnala, o dieťa sa aj naďalej starala, pričom počas pracovnej doby riadnu starostlivosť zabezpečila daňovníkovou matkou. Môže si daňovník uplatniť NČZD na manželku aj po júli 2016?

V súlade s § 3 ods. 4 zákona o rodičovskom príspevku podmienka riadnej starostlivosti o dieťa sa považuje za splnenú nielen vtedy, ak manželka zabezpečuje riadnu starostlivosť o dieťa osobne, ale aj vtedy, ak riadnu starostlivosť o dieťa zabezpečuje právnickou osobou alebo inou plnoletou fyzickou osobou, t. j. aj matkou daňovníka. Vzhľadom na uvedené, ak sú splnené aj ďalšie ustanovené podmienky, daňovník si môže na manželku uplatniť NČZD aj po 14.07.2016.

- manželka (manžel) poberala peňažný príspevok na opatrovanie, ktorý je vyplácaný v súlade s § 40 zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o peňažných príspevkoch“),

Príklad č. 4

Manželka daňovníka od 01.12.2016 začala opatrovať fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, za čo jej úrad práce, sociálnych vecí a rodiny rozhodnutím priznal nárok na peňažný príspevok na opatrovanie. Peňažný príspevok na opatrovanie za mesiac december 2016 jej bol vyplatený dňa 20.01.2017. Môže si daňovník uplatniť NČZD na manželku od decembra 2016?

Nárok na peňažný príspevok na opatrovanie a nárok na jeho výplatu vzniká právoplatným rozhodnutím úradu práce, sociálnych vecí a rodiny o jeho priznaní. Peňažný príspevok na opatrovanie sa vždy vypláca mesačne pozadu. V súlade s § 11 ods. 5 ZDP si môže daňovník uplatniť NČZD na manželku za každý kalendárny mesiac, na začiatku ktorého boli splnené podmienky na uplatnenie tejto NČZD. Ak daňovník preukáže rozhodnutím úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, že peňažný príspevok na opatrovanie bol manželke priznaný za mesiac december 2016, a tento jej bol aj vyplatený (bez ohľadu na to, v ktorom mesiaci), a ak sú splnené aj ďalšie ustanovené podmienky, daňovník si môže na manželku uplatniť NČZD od decembra 2016.

- manželka (manžel) bola zaradená do evidencie uchádzačov o zamestnanie v súlade s ustanovením § 33 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o službách zamestnanosti“),

Poznámka:

Táto podmienka nie je splnená, ak manželka (manžel) bola v súlade s ustanoveniami zákona o službách zamestnanosti zaradená do iných evidencií, napr. do evidencie záujemcov o zamestnanie.

Príklad č. 5

Od 15.12.2015 do 06.06.2016 bola manželka daňovníka dobrovoľne nezamestnaná. Dňa 07.06.2016 manželka požiadala úrad práce, sociálnych vecí a rodiny o zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie. Za ktoré mesiace roka 2016 si môže daňovník uplatniť NČZD na manželku?

Keďže na začiatku mesiacov január až jún 2016 nebola splnená ani jedna z podmienok ustanovených v § 11 ods. 4 písm. a) ZDP, daňovníkovi za tieto mesiace nevzniká nárok na NČZD na manželku. Až na začiatku mesiaca júl 2016 splnila jednu z ustanovených podmienok, t. j. bola zaradená do evidencie uchádzačov o zamestnanie, a preto až od júla 2016 si môže daňovník na manželku uplatniť NČZD, pričom musia byť splnené aj ďalšie ustanovené podmienky.

Príklad č. 6

Manžel zamestnankyne bol celý rok 2015 zaradený do evidencie uchádzačov o zamestnanie. Vzhľadom k tomu, že boli splnené všetky ustanovené podmienky na uplatnenie NČZD na manžela, zamestnankyňa si u zamestnávateľa v ročnom zúčtovaní uplatnila túto NČZD v plnej sume. V auguste 2016 boli zistené nové skutočnosti, na základe ktorých bol manžel spätne k 01.07.2015 vyradený z evidencie uchádzačov o zamestnanie. Má manželka kvôli spätnému vyradeniu manžela z evidencie uchádzačov o zamestnanie povinnosť podať daňové priznanie za rok 2015 a upraviť v ňom výšku NČZD na manžela?

Vzhľadom k tomu, že v auguste 2016 nastala nová skutočnosť, na základe ktorej manželke nevzniká nárok na NČZD na manžela za celé zdaňovacie obdobie 2015, je povinná uplatniť postup podľa § 32 ods. 9 ZDP a § 16 ods. 2 zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Znamená to, že manželka podá daňové priznanie za rok 2015, ktoré sa považuje za dodatočné daňové priznanie a v tomto daňovom priznaní si upraviť výšku NČZD na manžela.

- manželka (manžel) sa považuje za občana so zdravotným postihnutím podľa § 9 zákona o službách zamestnanosti. Občan so zdravotným postihnutím na účely zákona o službách zamestnanosti je občan uznaný za invalidného, t. j. občan, ktorý pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou,
- manželka (manžel) sa považuje za občana s ťažkým zdravotným postihnutím podľa § 2 ods. 3 zákona o peňažných príspevkoch, v súlade s ktorým ťažké zdravotné postihnutie je zdravotné postihnutie s mierou funkčnej poruchy najmenej 50 %.

Príklad č. 7

Manželka daňovníka v mesiacoch január až júl 2016 poberala invalidný dôchodok. Od augusta 2016 jej nárok na invalidný dôchodok zanikol z dôvodu, že 15.04.2016 posudkový lekár posúdil jej zdravotný stav tak, že jej pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je menej ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Za ktoré mesiace roka 2016 si môže daňovník uplatniť NČZD na manželku?

Poberanie invalidného dôchodku nemá vplyv na uplatnenie NČZD na manželku. Vzhľadom na uvedené, ak sú splnené aj ďalšie ustanovené podmienky, daňovník si môže na manželku uplatniť NČZD za mesiace január až apríl 2016, t. j. v mesiacoch, v ktorých sa manželka považovala za občana so zdravotným postihnutím, resp. za občana s ťažkým zdravotným postihnutím.

3.1.2 Vlastný príjem manželky (manžela)

Vlastným príjmom manželky (manžela) sa v súlade s § 11 ods. 4 písm. b) ZDP rozumie príjem manželky (manžela) znížený o zaplatené poisťné a príspevky, ktoré manželka (manžel) v príslušnom zdaňovacom období bola povinná z tohto príjmu zaplatiť.

Legislatívna skratka „poisťné a príspevky“ je zavedená v § 5 ods. 7 písm. e) ZDP. V súlade s citovaným ustanovením sa poisťným a príspevkami rozumejú poisťné na verejné zdravotné poistenie (napr. zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov), poisťné na sociálne poistenie (zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov), poisťné na sociálne zabezpečenie (zákon č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) a príspevky na starobné dôchodkové sporenie [zákon č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o SDS“) alebo poisťné a príspevky na zahraničné poistenie rovnakého druhu.

Príklad č. 8

Manželka daňovníka bola celý rok 2015 zaradená v evidencii uchádzačov o zamestnanie. V tomto zdaňovacom období predala garáž, ktorá bola v jej výlučnom vlastníctve, za 2 000 €, pričom poisťné z tohto príjmu v zdaňovacom období 2015 neplatila. V roku 2016 zdravotná poisťovňa za zákonom stanovených podmienok vykonala manželke daňovníka ročné zúčtovanie poisťného na verejné zdravotné poistenie za rok 2015 a výsledkom ročného zúčtovania poisťného je nedoplatok v sume 68 € viažuci sa k príjmom z predaja garáže (príjem podľa § 8 ZDP). Manželka tento nedoplatok zaplatila dňa 30.06.2016, t. j. po dni uplatnenia NČZD na manželku jej manželom. Môže sa pri výpočte vlastného príjmu za rok 2015 príjem manželky znížiť o poisťné, ktoré zaplatila manželka až v zdaňovacom období roka 2016?

V súlade s § 11 ods. 4 písm. b) ZDP manželka daňovníka od príjmu dosiahnutého v zdaňovacom období 2015 môže odpočítať len to poisťné, ktoré z tohto príjmu bola povinná zaplatiť a do dňa uplatnenia NČZD na manželku aj zaplatila. Vzhľadom k tomu, že poisťné z tohto príjmu manželka zaplatila až po tom, ako si na ňu manžel NČZD uplatnil, o toto poisťné sa môže znížiť príjem manželky na účely výpočtu NČZD na manželku len prostredníctvom dodatočného daňového priznania za rok 2015. Keďže poisťné zaplatené 30.06.2016 sa viaže k príjmom za rok 2015, nie je možné odpočítať ho pri výpočte NČZD na manželku za rok 2016 od príjmov za rok 2016.

Do vlastného príjmu manželky (manžela) sa **zahŕňajú** všetky príjmy (tzv. hrubé príjmy), ktoré manželka (manžel) dosiahla v príslušnom zdaňovacom období, t. j. aj príjmy, ktoré nie sú predmetom dane alebo príjmy oslobodené od dane. **Výnimku** predstavujú len príjmy, ktorými sú:

- zamestnanecká prémie podľa § 32a ZDP,
- daňový bonus podľa § 33 ZDP,
- zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť,
- štipendium poskytované študentovi, ktorý sa sústavne pripravuje na budúce povolanie [zákon č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 600/2003 Z. z.“)],
- štátne sociálne dávky, ktorými sú:
 - príspevok pri narodení dieťaťa alebo príspevok na viac súčasne narodených detí (zákon č. 383/2013 Z. z. o príspevku pri narodení dieťaťa a príspevku na viac súčasne narodených detí a o zmene a doplnení niektorých zákonov),
 - rodičovský príspevok (zákon o rodičovskom príspevku),
 - príspevok na pohreb (zákon č. 238/1998 Z. z. o príspevku na pohreb v znení neskorších predpisov),
 - prídavok na dieťa a príplatok k prídavku na dieťa (zákon č. 600/2003 Z. z.),
 - vianočný príspevok (zákon č. 592/2006 Z. z. o poskytovaní vianočného príspevku niektorým poberateľom dôchodku a o doplnení niektorých zákonov),
 - príplatok k dôchodku (zákon č. 274/2007 Z. z. o príplatku k dôchodku politickým väzňom v znení neskorších predpisov),
 - príspevok športovému reprezentantovi (zákon č. 112/2015 Z. z. o príspevku športovému reprezentantovi a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov).

Príklad č. 9

Daňovník od roku 2010 žil v domácnosti s manželkou Annou, ktorá sa podľa rozhodnutia úradu práce, sociálnych vecí a rodiny považuje za občana s ťažkým zdravotným postihnutím. Okrem invalidného dôchodku, ktorý celý rok poberala v úhrne 200 €, nemala Anna v roku 2016 žiadny iný príjem. Dňa 20.02.2016 sa daňovník od manželky odsťahoval a začal žiť v domácnosti s novou partnerkou Elenou. S manželkou Annou ich súd rozviedol dňa 21.03.2016. Dňa 06.07.2016 uzavrel daňovník sobáš s novou partnerkou Elenou, ktorej sa 30.07.2016 narodilo dieťa, o ktoré sa od tohto dňa začala starať. V roku 2016 manželka Elena poberala len materské dávky, v úhrne za rok 2016 v sume 500 €.

V ktorých mesiacoch sú splnené podmienky na uplatnenie NČZD na manželku a ktoré príjmy sa zahrnú do vlastného príjmu?

Podmienky na uplatnenie NČZD na manželku Annu (domácnosť, manželka bola občanom s ťažkým zdravotným postihnutím) boli súčasne splnené len v mesiacoch január a február 2016.

Podmienky na uplatnenie NČZD na manželku Eleny (domácnosť, starostlivosť o maloleté dieťa) boli súčasne splnené až od augusta 2016 (dieťa sa narodilo 30.07.2016, t. j. august 2016 je prvým kalendárnym mesiacom, na začiatku ktorého je splnená podmienka starostlivosti o maloleté dieťa).

Vlastný príjem na účely uplatnenia NČZD na manželku sa určí ako súčet ročného príjmu Anny (200 €) a ročného príjmu Eleny (500 €), t. j. 700 €, pričom daňovník si základ dane za rok 2016 môže znížiť o NČZD na manželku zodpovedajúcu 7/12 NČZD na manželku.

Vzhľadom na to, že spôsob zahrnutia príjmov plynúcich z bezpodielového spoluvlastníctva manželky (manžela) do vlastného príjmu manželky (manžela) na účely uplatnenia NČZD na manželku (manžela) ZDP špecificky neupravuje (na rozdiel od zahrňovania takýchto príjmov do základu dane podľa § 4 ods. 8 ZDP), uvedené príjmy sa do vlastného príjmu manželky (manžela) zahrnú buď v sume zodpovedajúcej 1/2 dosiahnutých príjmov, alebo v sume vyplývajúcej z dohody manželov podľa § 4 ods. 8 ZDP.

Príklad č. 10

V roku 2016 manželom plynul príjem z prenájmu nehnuteľnosti podľa § 6 ods. 3 ZDP vo výške 10 000 €. Nehnuteľnosť bola v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov. Manželia sa dohodli, že do základu dane si príjmy z prenájmu v súlade s § 4 ods. 8 ZDP zahrnú tak, že na manžela z celkových príjmov z prenájmu pripadne suma 9 500 €, z čoho 500 € je oslobodených od dane, t. j. do základu dane si manžel zahrnie 9 000 €. Na manželku pripadne 500 €, čo je suma oslobodená od dane, ktorá sa do základu dane nezahrňuje. Aká suma z celkových príjmov sa má zahrnúť do vlastného príjmu manželky na účely uplatnenia NČZD na manželku?

Predmetné príjmy sa do vlastného príjmu manželky zahrnú v sume vyplývajúcej z dohody manželov, čo je 500 €.

3.1.3 Domácnosť

Pojem „domácnosť“ je ustanovený v § 115 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého domácnosť tvoria fyzické osoby, ktoré spolu trvale žijú a spoločne uhradzujú náklady na svoje potreby. Adresa trvalého pobytu manžela a manželky pri uplatnení NČZD na manželku (manžela) nie je podstatná.

3.2 Uplatnenie nezdaniteľnej časti základu dane na manželku (manžela)

Nárok na NČZD na manželku (manžela) [§ 11 ods. 3 a 4 ZDP] si môže daňovník uplatniť len po uplynutí zdaňovacieho obdobia, a to buď u zamestnávateľa prostredníctvom ročného zúčtovania, alebo sám podaním daňového priznania. NČZD na manželku (manžela) sa v závislosti od výšky vykázaného základu dane (čiastkového základu dane) postupne znižuje, pričom jej nárok vzniká len v tom mesiaci, **na začiatku ktorého boli splnené podmienky** na uplatnenie tejto NČZD.

NČZD na manželku (manžela) za podmienok ustanovených v § 11 ods. 3 a 4 ZDP si môže uplatniť aj daňovník s obmedzenou daňovou povinnosťou, ak úhrn jeho zdaniteľných príjmov zo zdrojov na území Slovenskej republiky (§ 16 ZDP) v príslušnom zdaňovacom období tvorí najmenej 90 % zo všetkých príjmov tohto daňovníka, ktoré mu plynú zo zdrojov na území Slovenskej republiky a zo zdrojov v zahraničí (§ 11 ods. 7 ZDP).

3.3 Spôsob preukazovania nároku

3.3.1 Spôsob preukazovania nároku u zamestnávateľa

V súlade s § 37 ods. 1 písm. a) ZDP nárok na zníženie základu dane preukazuje zamestnanec zamestnávateľovi:

- predložením dokladov preukazujúcich oprávnenosť nároku na uplatnenie NČZD podľa § 11 ods. 3 ZDP vystaveného oprávneným subjektom, t. j. v každom prípade zamestnanec musí predložiť okrem sobášneho listu, resp. iného dokladu preukazujúceho uzavretie manželstva aj ďalší doklad, ktorým preukazuje splnenie ustanovených podmienok v § 11 ods. 4 písm. a) ZDP, napr. rodný list dieťaťa, posudok o dlhodobom nepriaznivom zdravotnom stave dieťaťa, rozhodnutie o poberaní peňažného príspevku na opatrovanie, potvrdenie z úradu práce o zaradení do evidencie uchádzačov, posudok o tom, že ide o občana so zdravotným postihnutím alebo občana s ťažkým zdravotným postihnutím,
- čestným vyhlásením o výške vlastného príjmu manželky (manžela), ktoré je súčasťou žiadosti o ročné zúčtovanie.

Príklad č. 11

Manželka daňovníka sa stará o dieťa do šiestich rokov veku, ktoré má dlhodobu nepriaznivú zdravotnú stav. Aké doklady má predložiť daňovník zamestnávateľovi na preukázanie nároku na NČZD na manželku?

Daňovník predloží zamestnávateľovi tri doklady, ktorými preukazuje nárok na NČZD na manželku, t. j. sobášny list, rodný list dieťaťa a posudok o dlhodobom nepriaznivom zdravotnom stave dieťaťa. Vlastný príjem manželky zamestnanec zamestnávateľovi nepreukazuje, ale v žiadosti o vykonanie ročného zúčtovania uvedie (vyhlási) výšku jej vlastného príjmu.

3.3.2 Spôsob preukazovania nároku pri podaní daňového priznania

Daňovník, ktorý si túto NČZD uplatňuje prostredníctvom daňového priznania, nemá automaticky povinnosť k daňovému priznaniu priložiť doklad, ktorým by nárok na uplatnenie tejto NČZD preukázal. V III. oddiele oboch typov daňových priznaní uvedie úhrnnú sumu vlastného príjmu manželky (manžela), pričom správca dane je oprávnený daňovníka vyzvať, aby nárok na uplatnenú NČZD na manželku (manžela) preukázal.

4. oddiel Nezdaniteľná časť základu dane, ktorou sú preukázateľne zaplatené dobrovoľné príspevky na starobné dôchodkové sporenie

V súlade s § 11 ods. 8 ZDP účinným od 01.01.2013 je do 31.12.2016 NČZD aj suma preukázateľne zaplatených dobrovoľných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie (ďalej len „SDS“), a to najviac do výšky 2 % zo základu dane (čiastkového základu dane) zisteného z tzv. aktívnych príjmov, pričom táto suma nesmie presiahnuť výšku 2 % zo 60-násobku priemernej mesačnej mzdy v hospodárstve SR zistenej Štatistickým úradom SR za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, za ktorý sa zisťuje základ dane. Tento postup po prvýkrát mohol daňovník uplatniť za zdaňovacie obdobie 2013.

Podľa prechodného ustanovenia § 52r ZDP k úpravám účinným od 01.01.2013 na uplatnenie NČZD za zdaňovacie obdobie roku 2013 sa pri osobe, ktorá zaplatila dobrovoľné príspevky na SDS a ktorej zaniklo právne postavenie sporiteľa podľa osobitného predpisu (§ 123ac zákona o SDS), použijú ustanovenia tohto zákona v znení účinnom do 31.12.2012.

Poznámka:

Ustanovenia § 11 ods. 8 a § 52r ZDP boli do ZDP doplnené od 01.01.2013 zákonom č. 252/2012 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

Príklad č. 12

Daňovník, ktorého základ dane vypočítaný z príjmov z podnikania za zdaňovacie obdobie 2016 je vo výške 50 000 €, si od januára 2016 preukázateľne sám platí dobrovoľné príspevky na SDS, v úhrne za zdaňovacie obdobie 2016 je to suma 1 200 €. V akej výške si môže daňovník uplatniť NČZD podľa § 11 ods. 8 ZDP?

V súlade s § 11 ods. 8 ZDP si daňovník môže uplatniť NČZD na preukázateľne zaplatené dobrovoľné príspevky na SDS do výšky 2 % zo základu dane, čo v danom prípade predstavuje 1 000 € (2 % z 50 000 €), pričom suma uvedenej NČZD za rok 2016 nesmie presiahnuť 1 029,60 € (2 % zo 60-násobku priemernej mesačnej mzdy v hospodárstve SR za rok 2014, t. j. 2 % zo sumy 51 480 €). Znamená to, že daňovník si v daňovom priznaní za zdaňovacie obdobie 2016 môže znížiť základ dane podľa § 11 ods. 8 ZDP maximálne o sumu 1 000 €, aj napriek tomu, že v roku 2016 preukázateľne zaplatil dobrovoľné príspevky na SDS až v sume 1 200 €.

Do sumy preukázateľne zaplatených dobrovoľných príspevkov na SDS na účely uplatnenia NČZD podľa § 11 ods. 8 ZDP daňovník započíta preukázateľne zaplatené príspevky v príslušnom zdaňovacom období, t. j. od 1. januára do 31. decembra, bez ohľadu na to, či sa k tomuto zdaňovaciemu obdobiu aj viažu.

Príklad č. 13

Daňovník v zdaňovacom období 2015 zaplatí dobrovoľné príspevky na SDS v úhrne 490 €. Nakoľko za zdaňovacie obdobie 2015 vykáže základ dane nula, NČZD podľa § 11 ods. 8 ZDP si uplatniť nemôže. Môže si príspevky na SDS, ktoré preukázateľne zaplatí v zdaňovacom období 2015 uplatniť v inom zdaňovacom období?

Daňovník si od základu dane za príslušné zdaňovacie obdobie môže odpočítať len tie príspevky na SDS, ktoré v tomto zdaňovacom období aj preukázateľne zaplatil. Znamená to, že príspevky na SDS preukázateľne zaplatené v zdaňovacom období 2015, si daňovník môže uplatniť len pri výpočte daňovej povinnosti za rok 2015. Ak daňovník za rok 2015 nevykáže základ dane z tzv. aktívnych príjmov, príspevky zaplatené v roku 2015 sa pri výpočte daňovej povinnosti za uvedené zdaňovacie obdobie neuplatnia, a nie je ich možné uplatniť ani pri výpočte daňovej povinnosti za nasledujúce zdaňovacie obdobia. Uvedené príspevky nie je možné uplatniť ani prostredníctvom dodatočného daňového priznania za zdaňovacie obdobie roka 2014.

4.1 Uplatnenie nezdanej časti základu dane, ktorou sú preukázateľne zaplatené dobrovoľné príspevky na starobné dôchodkové sporenie

Nárok na NČZD, ktorou sú preukázateľne zaplatené dobrovoľné príspevky na SDS, si môže daňovník uplatniť len po uplynutí zdaňovacieho obdobia, a to buď u zamestnávateľa prostredníctvom ročného zúčtovania, alebo osobne prostredníctvom podaného daňového priznania.

NČZD, ktorou sú preukázateľne zaplatené dobrovoľné príspevky na SDS, za podmienok ustanovených v § 11 ods. 8 ZDP, si môže uplatniť aj daňovník s obmedzenou daňovou povinnosťou, a to bez ohľadu na výšku dosiahnutých zdaniteľných príjmov plynúcich zo zdrojov na území Slovenskej republiky.

4.2 Spôsob preukazovania nároku

4.2.1 Spôsob preukazovania nároku u zamestnávateľa

V súlade s § 37 ods. 1 písm. c) ZDP nárok na zníženie základu dane preukazuje zamestnanec zamestnávateľovi, ktorý je platiteľom dane, predložením dokladu preukazujúceho oprávnenosť nároku na uplatnenie NČZD podľa § 11 ods. 8 ZDP **vystaveného oprávneným subjektom**. Takýmto dokladom je napr. výpis z osobného účtu sporiteľa vystavený dôchodkovou správcovskou spoločnosťou, ak za zamestnanca neodvádza dobrovoľný príspevok na SDS zamestnávateľ. Ak za zamestnanca dobrovoľný príspevok na SDS odvádza zamestnávateľ, zamestnanec nemá povinnosť zamestnávateľovi preukazovať nárok na túto NČZD.

4.2.2 Spôsob preukazovania nároku pri podaní daňového priznania

Daňovník, ktorý si NČZD, ktorou sú preukázateľne zaplatené dobrovoľné príspevky na SDS, uplatňuje prostredníctvom daňového priznania, nemá automaticky povinnosť k daňovému priznaniu priložiť doklad, ktorým by nárok na uplatnenie tejto NČZD preukázal, pričom správca dane je oprávnený daňovníka vyzvať, aby nárok na uvedenú NČZD preukázal.

4.3 Zvýšenie základu dane o uplatnené príspevky

Ak bola daňovníkovi vyplatená suma podľa osobitného predpisu [§ 64a ods. 13 a § 123ae písm. b) zákona o SDS] a tento daňovník si v predchádzajúcich zdaňovacích obdobiach uplatnil NČZD na preukázateľne zaplatené dobrovoľné príspevky na SDS, je povinný si zvýšiť základ dane do troch zdaňovacích období od skončenia zdaňovacieho obdobia, v ktorom mu bola táto suma vyplatená, o sumu zaplatených dobrovoľných príspevkov na SDS, o ktorú si v predchádzajúcich zdaňovacích obdobiach znížil základ dane (§ 11 ods. 9 ZDP).

Poznámka:

Sumou podľa § 64a ods. 13 a § 123ae písm. b) zákona o SDS sa rozumie suma zodpovedajúca súčinu počtu dôchodkových jednotiek, ktoré boli pripísané z dobrovoľných príspevkov a aktuálnej hodnoty dôchodkovej jednotky ku dňu, ktorý predchádza dňu prevodu, osobe, na ktorej meno bol vedený osobný dôchodkový účet, na ktorom boli tieto dôchodkové jednotky evidované, a ak to nie je možné, osobe, ktorá preukáže, že má na tieto finančné prostriedky nárok.

Príklad č. 14

Daňovník si za zdaňovacie obdobie 2015 znížil základ dane o preukázateľne zaplatené dobrovoľné príspevky na SDS v sume 432 €. Dňa 27.06.2016 dôchodková správcovská spoločnosť vyplatila tomuto daňovníkovi z bežného účtu dôchodkového fondu sumu podľa § 64a ods. 13 a § 123ae písm. b) zákona o SDS. V ktorých zdaňovacích obdobiach má daňovník povinnosť zvýšiť základ dane o uplatnené príspevky na SDS?

Daňovník je povinný zvýšiť základ dane najneskôr pri vyrovnaní daňovej povinnosti za zdaňovacie obdobie 2019–o sumu 432 €, t. j. o sumu zaplatených dobrovoľných príspevkov na SDS, o ktorú si v roku 2015 znížil základ dane. Základ dane daňovník zvýši o uplatnené príspevky na SDS (432 €) buď jednorazovo v jednom zdaňovacom období, alebo základ dane bude o uvedenú sumu zvyšovať postupne vo viacerých zdaňovacích obdobiach, najneskôr však pri vyrovnaní daňovej povinnosti za zdaňovacie obdobie 2019.

Príklad č. 15

Daňovník si za zdaňovacie obdobie 2015 znížil základ dane o preukázateľne zaplatené dobrovoľné príspevky na SDS v sume 432 €. Dňa 27.06.2016 dôchodková správcovská spoločnosť vyplatila tomuto daňovníkovi z bežného účtu dôchodkového fondu sumu podľa § 64a ods. 13 a § 123ae písm. b) zákona o SDS. Daňovník 30.07.2016 zomrel. Vzťahuje sa povinnosť ustanovená v § 11 ods. 9 ZDP aj na dediča, ktorý je povinný podať daňové priznanie za zomrelého daňovníka?

V súlade s § 11 ods. 9 ZDP by bol daňovník povinný zvýšiť základ dane o uplatnené príspevky na SDS v sume 432 €, najneskôr pri vyrovnaní daňovej povinnosti za zdaňovacie obdobie 2019. Keďže daňovník zomrel, povinnosť podať daňové priznanie za príslušnú časť roka 2016 za zomrelého daňovníka má dedič v lehote ustanovenej v § 49 ods. 4 ZDP. Povinnosť podať daňové priznania za ďalšie zdaňovacie obdobia dedičovi ZDP neustanovuje. Vzhľadom k tomu, že dedič je povinný správne vysporiadať daňovú povinnosť za zomrelého daňovníka, v daňovom priznaní podanom v súlade s § 49 ods. 4 ZDP je preto povinný zvýšiť základ dane aj o sumu dobrovoľných príspevkov na SDS, t. j. o sumu 432 €.

V súlade s § 52ze ZDP s účinnosťou od 15.03.2015 daňovník, ktorý si v predchádzajúcich zdaňovacích obdobiach uplatnil NČZD podľa § 11 ods. 8 ZDP, je povinný zvýšiť si základ dane o sumu zaplatených dobrovoľných príspevkov na SDS, o ktorú si v predchádzajúcich zdaňovacích obdobiach znížil základ dane, ak mu zaniklo právne postavenie sporiteľa podľa osobitného predpisu (§ 123aq ods. 2 zákona č. 43/2004 Z. z. v znení zákona č. 25/2015 Z. z.) a

- a) bola mu vyplatená suma podľa osobitného predpisu [§ 123aq ods. 5 písm. b) a ods. 6 písm. b) a c) zákona č. 43/2004 Z. z. v znení zákona č. 25/2015 Z. z.], podaním daňového priznania za zdaňovacie obdobie, v ktorom mu bola táto suma vyplatená, alebo za bezprostredne nasledujúce zdaňovacie obdobie,
- b) uzatvoril dohodu o vyplácaní starobného dôchodku alebo predčasného starobného dôchodku programovým výberom podľa osobitného predpisu (§ 33a ods. 4 zákona č. 43/2004 Z. z. v znení zákona č. 183/2014 Z. z.), podaním daňového priznania za zdaňovacie obdobie, v ktorom bola táto dohoda uzatvorená, alebo za bezprostredne nasledujúce zdaňovacie obdobie, v ktorom mu zaniklo právne postavenie sporiteľa podľa osobitného predpisu (§ 123aq ods. 2 zákona č. 43/2004 Z. z. v znení zákona č. 25/2015 Z. z.).

Poznámka:

Zmena bola vykonaná zákonom č. 25/2015 Z. z.

5. oddiel Nezdaniteľná časť základu dane, ktorou sú príspevky na doplnkové dôchodkové sporenie

NČZD podľa ustanovenia § 11 ods. 10 ZDP sú aj príspevky na doplnkové dôchodkové sporenie podľa osobitného predpisu [zákon č. 650/2004 Z. z. o doplnkovom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DDS“)] a na doplnkové dôchodkové sporenie v zahraničí rovnakého alebo porovnateľného druhu.

Poznámka:

Ustanovenie § 11 ods. 10 ZDP bolo do ZDP doplnené od 01.01.2014 zákonom č. 318/2013 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 650/2004 Z. z. o doplnkovom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov.

V súlade s § 11 ods. 11 ZDP je možné príspevky daňovníka na doplnkové dôchodkové sporenie (ďalej len „DDS“) podľa § 11 ods. 10 ZDP odpočítať od základu dane vo výške, v akej boli v zdaňovacom období preukázateľne zaplatené, v úhrne najviac do výšky 180 € za rok. Pri výpočte úhrnu príspevkov na DDS, platené zamestnávateľom a zamestnancom, ktorí sú účastníkmi tohto sporenia, sa použije postup podľa § 4 ods. 3 ZDP.

Podľa § 11 ods. 12 ZDP na uplatnenie tejto NČZD musia byť súčasne splnené nasledovné podmienky:

- príspevky na DDS podľa § 11 ods. 10 ZDP zaplatil daňovník na základe účastníckej zmluvy uzatvorenej po 31.12.2013 alebo na základe zmeny účastníckej zmluvy, ktorej súčasťou je zrušenie dávkového plánu,
- daňovník nemá uzatvorenú inú účastnícku zmluvu podľa zákona o DDS, ktorá nespĺňa podmienky uvedené v § 11 ods. 12 písm. a) ZDP.

NČZD, ktorou sú príspevky na DDS, si za podmienok ustanovených v § 11 ods. 10 ZDP môže uplatniť aj daňovník s obmedzenou daňovou povinnosťou, ak úhrn jeho zdaniteľných príjmov zo zdrojov na území Slovenskej republiky (§ 16 ZDP) v príslušnom zdaňovacom období tvorí najmenej 90 % zo všetkých príjmov tohto daňovníka, ktoré mu plynú zo zdrojov na území Slovenskej republiky a zo zdrojov v zahraničí (§ 11 ods. 7 ZDP).

V súlade s § 52z ZDP ustanovenia § 11 ods. 10 až 13 v znení účinnom od 01.01.2014 sa použijú po prvýkrát pri vykonaní ročného zúčtovania a pri podávaní hlásenia za zdaňovacie obdobie 2014 a pri podaní daňového priznania za zdaňovacie obdobie 2014.

Príklad č. 16

Daňovník si od roku 2010 platí sám mesačne príspevky na DDS. Dňa 16.06.2016 podpísal dodatok k uzatvorenej účastníckej zmluve, ktorého súčasťou je zrušenie dávkového plánu. Môže si za zdaňovacie obdobie 2016 do úhrnu príspevkov na DDS započítať aj príspevky, ktoré zaplatil v tomto roku do 16.06.?

Aj napriek tomu, že daňovník podpísal dodatok k uzatvorenej účastníckej zmluve až 16.06.2016, za zdaňovacie obdobie 2016 si pri výpočte úhrnu príspevkov na DDS, môže započítať príspevky preukázateľne zaplatené od 01.01.2016 do 31.12.2016, najviac však do výšky 180 €.

5.1 Uplatnenie nezdaniteľnej časti základu dane, ktorou sú príspevky na doplnkové dôchodkové sporenie

Nárok na NČZD, ktorou sú príspevky na DDS si môže daňovník uplatniť len po uplynutí zdaňovacieho obdobia, a to buď u zamestnávateľa prostredníctvom ročného zúčtovania, alebo osobne prostredníctvom podaného daňového priznania.

Pri výpočte úhrnu príspevkov na DDS, platených zamestnávateľom za zamestnanca, ktorý je účastníkom tohto sporenia, sa použije postup podľa § 4 ods. 3 ZDP, t. j. príspevky na DDS uhradené zamestnávateľom

za zamestnanca do 31.01. po skončení zdaňovacieho obdobia sú súčasťou úhrnu príspevkov na DDS za toto zdaňovacie obdobie. Zamestnanci, ktorí si príspevky na DDS platia sami, postup podľa § 4 ods. 3 ZDP neuplatnia.

5.2 Spôsob preukazovania nároku

5.2.1 Spôsob preukazovania nároku u zamestnávateľa

V súlade s § 37 ods. 1 písm. c) ZDP nárok na zníženie základu dane preukazuje zamestnanec zamestnávateľovi, ktorý je platiteľom dane, predložením dokladu preukazujúceho oprávnenosť nároku na uplatnenie NČZD podľa § 11 ods. 10 ZDP vystaveného oprávneným subjektom. Takýmto dokladom je napr. výpis z osobného účtu sporiteľa vystavený doplnkovou dôchodkovou spoločnosťou. Ak za zamestnanca príspevok na DDS odvádza zamestnávateľ a zamestnanec mu preukáže splnenie podmienok ustanovených v § 11 ods. 12 ZDP, potom zamestnanec nemá povinnosť zamestnávateľovi každoročne preukazovať nárok na túto NČZD.

5.2.2 Spôsob preukazovania nároku pri podaní daňového priznania

Daňovník, ktorý si NČZD, ktorou sú príspevky na DDS, uplatňuje prostredníctvom daňového priznania, nemá automaticky povinnosť k daňovému priznaniu priložiť doklad, ktorým by nárok na uplatnenie tejto NČZD preukázal. Správca dane je však oprávnený daňovníka vyzvať, aby nárok na uplatnenú NČZD preukázal.

5.3 Zvýšenie základu dane o uplatnené príspevky

Ak bol daňovníkovi vyplatený predčasný výber podľa osobitného predpisu (§ 19 zákona o DDS), a v predchádzajúcich zdaňovacích obdobiach si uplatnil NČZD, ktorou sú príspevky na DDS, je

povinný zvýšiť základ dane do troch zdaňovacích období od skončenia zdaňovacieho obdobia, v ktorom mu bola táto suma vyplatená o sumu zaplatených príspevkov na DDS, o ktorú si v predchádzajúcich zdaňovacích obdobiach znížil základ dane (§ 11 ods. 13 ZDP).

Základ dane môže daňovník zvýšiť o uplatnené príspevky na DDS buď jednorazovo v jednom zdaňovacom období, alebo základ dane bude zvyšovať postupne vo viacerých zdaňovacích obdobiach, najneskôr však v lehote ustanovenej v § 11 ods. 13 ZDP.

Poznámka:

Predčasným výberom podľa § 19 zákona o DDS sa rozumie suma zodpovedajúca súčine aktuálnej hodnoty doplnkovej dôchodkovej jednotky zo dňa predchádzajúceho dňu určenému v žiadosti o vyplatenie predčasného výberu a počtu všetkých doplnkových dôchodkových jednotiek z príspevkov zaplatených účastníkom.

*Vypracoval: Finančné riaditeľstvo SR Banská Bystrica
Odbor daňovej metodiky
Október 2016*

Prehľad NČZD a súm potrebných na ich výpočet za zdaňovacie obdobia 2011 – 2016						
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
platné životné minimum	185,38 €	189,83 €	194,58 €	198,09 €	198,09 €	198,09 €
Nezdaniteľná časť základu dane na daňovníka [§ 11 ods. 2 ZDP]						
19,2-násobok platného životného minima	3 559,30 €	3 644,74 €	3 735,94 €	3 803,33 €	3 803,33 €	3 803,33 €
44,2-násobok platného životného minima	8 193,796 €	8 390,486 €	8 600,436 €	8 755,578 €	8 755,578 €	8 755,578 €
100-násobok platného životného minima	18 538,00 €	18 983,00 €	19 458,00 €	19 809,00 €	19 809,00 €	19 809,00 €
Nezdaniteľná časť základu dane na manželku (manžela) [§ 11 ods. 3 ZDP]						
19,2-násobok platného životného minima	3 559,30 €	3 644,74 €	3 735,94 €	3 803,33 €	3 803,33 €	3 803,33 €
63,4-násobok platného životného minima	11 753,092 €	12 035,222 €	12 336,372 €	12 558,906 €	12 558,906 €	12 558,906 €
176,8-násobok platného životného minima	32 775,18 €	33 561,94 €	34 401,74 €	35 022,31 €	35 022,31 €	35 022,31 €
Nezdaniteľná časť základu dane - dobrovoľný príspevok na starobné dôchodkové sporenie [§ 11 ods. 8 ZDP]						
priemerná mesačná mzda	786,00 €	805,00 €	824,00 €	858,00 €	-	-
60-násobok priemernej mesačnej mzdy	47 160,00 €	48 300,00 €	49 440,00 €	51 480,00 €	-	-
2 % zo 60-násobku priemernej mesačnej mzdy *	-	-	943,20 €	966,00 €	988,80 €	1 029,60 €
Nezdaniteľná časť základu dane - príspevok na doplnkové dôchodkové sporenie [§ 11 ods. 10 ZDP]						
	-	-	-	180,00 €	180,00 €	180,00 €

* ide o priemernú mesačnú mzdu zistenú Štatistickým úradom SR za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, za ktorý sa zisťuje základ dane